

Mätutbildning BHK kommunal vård

Vad är det?

Observation av följsamhet till hygienregler

- Basala hygienrutiner
- Klädregler

En ökad följsamhet leder till minskning av vårdrelaterade infektioner

Hur går det till?

- Observation av följsamhet i BHK.
- Registrering i SKRs databas.
- Uppföljning av resultat.

Hur går det till? forts

- Du ska observera **10** medarbetares följsamhet till basala hygienrutiner och klädregler på din arbetsplats. Det är viktigt att det är 10 observationer (inte fler eller färre). Detta har betydelse för den löpande statistiken
- Personerna du ska observera ska komma från olika yrkeskategorier och fokusera på arbete där direktkontakt med vårdtagare sker eller ett arbetsmoment som exempelvis omvårdnad, undersökning och behandling
- Endast det man ser under observationstiden bedöms
- Observationerna ska äga rum under olika situationer eller moment

Kommun(er): Samtliga kommuner i Uppsala län.

Region Uppsala: Vårdhygien, Region Uppsala och Smittskyddsenheten, Uppsala län.

Fastställt av: TL HSVO

Datum: 2023-03-31.

Samverkan avseende smittskydd, vårdhygien och hygien i Uppsala län

Innehåll

Samverkan avseende smittskydd, vårdhygien och hygien i Uppsala län	1
Bakgrund	3
Termer och begrepp	4
Ansvar	5
Kommunerna	5
Vårdhygien, Region Uppsala	5
Smittskyddsenheten	6
Syfte	6
Omfattning	6
Genomförande	6
Kvalitetsområden - Nationell vägledning	6
Handlingsplan för att förebygga vårdrelaterade infektioner och smittspridning	8
Evidensbaserade styrande och stödjande dokument	9
Utbildning och träning	9
Registrering och övervakning av vårdrelaterade infektioner - Infektionsregistrering	9
Multimodalt arbetssätt för implementering	10
Systematiskt kvalitetsarbete – mätning och uppföljning av strukturer och processer	10
Bemanning, arbetsbelastning och belägningsgrad	11
Lokaler och utrustning	11
Uppföljning	12
Referenser	12

Observationer Basala hygienrutiner och klädregler

Observationsmätningar ska göras enligt en nationell modell framtagna av Sveriges kommuner och Regioner i syfte att nå en hög följsamhet som ligger konstant över tid. Mätningarna ska göras 1 gång per månad enligt [Basala Hygienrutiner och Klädregler inom kommunal vård och omsorg \(bhk.nu\)](#).

Det innebär:

- 10 observationer ska göras på varje avdelning, våningsplan eller vid ensamarbete.
- Mätningarna ska föras in i SKR:s databas.
- Resultatet ska analyseras och återkopplas till samtliga medarbetare.
- Brister ska åtgärdas.

Observationsprotokoll

Enhet: _____

Observerad person/ vårdmoment	Yrkeskategori	Korrekt desinfektion av händer före	Korrekt desinfektion av händer efter	Korrekt användning av handskar vid risk för kontakt med kroppsvätskor ¹	Korrekt användning av engångsförkläde /skyddsrock	Korrekt arbetsdräkt	Fri från ringar, klockor, armband, bandage och stödskenor	Korta naglar och fria från nagellack och konstgjort material ³	Kort eller uppsatt hår För operation mössa/hjälm	Löpnummer ⁴ för att möjliggöra korrigering i efterhand
1										
2										
3										
4										
5										
6										
7										
8										
9										
10										

¹ Om det patientnära arbetet vid observationen inte kräver handskar ifylles här "Ej relevant". Om alternativet "Ej relevant" är ifyllt räknas detta som korrekt.

² Om det patientnära arbetet vid observationen inte kräver vätskeavvisande skyddsförkläde ifylles här "Ej relevant". Om alternativet "Ej relevant" är ifyllt räknas detta som korrekt.

³ Korta naglar menas att naglarna inte syns från handflatan. Fri från nagellack inkluderar ofärgat nagellack.

⁴ Löpnummer erhålles vid registrering i databasen och fylls i på pappersprotokollet, för att möjliggöra ev. korrigering i efterhand. Obs! Endast genom detta nummer kan eventuella fel korrigeras i efterhand

Basala hygienrutiner och klädregler - självskattning

Datum	Enhet
Yrke:	
Typ av omvårdnadsåtgärd, undersökning eller behandling	

Basala hygienrutiner

Handsprit före vård- eller omsorgsmoment ex före patientkontakt.	Ja ☐	Nej ☐	
Handsprit efter vård- eller omsorgsmoment ex efter patientkontakt.	Ja ☐	Nej ☐	
Använt handskar vid risk för kontakt med kroppsvätskor	Ja ☐	Nej ☐	Ej aktuellt* ☐
Handsprit före rent arbete ex före handskar, plocka fram till omläggning, sterila förpackningar	Ja ☐	Nej ☐	Ej aktuellt* ☐
Handsprit efter smutsigt arbete ex efter handskar, sophantering	Ja ☐	Nej ☐	Ej aktuellt* ☐
Använt plastförkläde vid risk för kontakt med kroppsvätskor	Ja ☐	Nej ☐	Ej aktuellt* ☐

* Ej aktuellt används när det inte finns kroppsvätskor vid måtsituationen. Ej relevant fråga för din mätning.

Personligt hygienansvar

Korrekt arbetsdräkt	Ja ☐	Nej ☐	
Ring	Ja ☐	Nej ☐	
Armband	Ja ☐	Nej ☐	
Klocka	Ja ☐	Nej ☐	
Kort eller uppsatt hår	Ja ☐	Nej ☐	
Kortklippta naglar	Ja ☐	Nej ☐	
Konstgjorda naglar, nagellack (inkl genomskinnigt nagellack)	Ja ☐	Nej ☐	
Stödskenor och bandage på händer eller underarmar	Ja ☐	Nej ☐	

Kommentar

Vårdhygien

Skriv ut Lyssna

Hygienrutiner och smittämnen

Verktyslåda

Int

Kommunal vård och omsorg

Information för dig inom kommunal vård och omsorg.

→ [Läs mer](#)

Hygienrutiner och smittämnen

Skriv ut Lyssna

Hygienrutiner och smittämnen inom kommunal vård och omsorg

Hygienrutiner

[Basala hygienrutiner och klädregler för kommunal vård och omsorg.\(pdf\)](#)

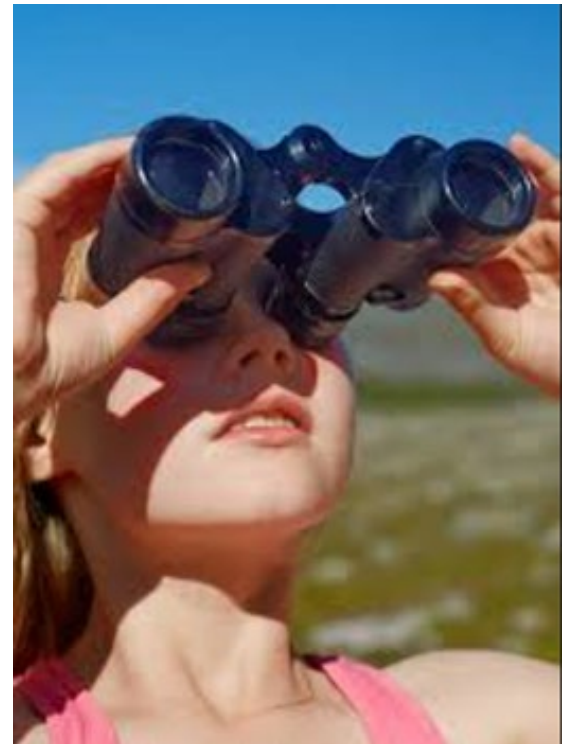
[Personalinfektioner\(pdf\)](#)

[Placering av vårdtagare samt ordinarie och utökade hygienrutiner – vårdhygieniska aspekter.\(pdf\)](#)

[ViS dokument – Samverkan avseende vårdhygien och smittskydd i Uppsala län.\(pdf\)](#)

Vad ska du observera?

- Desinfektion av händerna.
- Användning av handskar.
- Användning av engångsförkläde.
- Arbetsdräkten.
- Händer och underarmar.
- Hår och skägg.

Korrekt desinfektion av händerna före och efter

- Vårdtagarkontakt/arbetsmoment
- Rent/smutsigt arbete
- Användning av handskar

Om du inte ser att personen spritat händerna - fråga!

Korrekt användning av handskar*

- Vid risk för kontakt/kontakt med sår, blod, urin, avföring eller kemikalier
 - Byts mellan vårdtagarna och mellan olika arbetsmoment
 - Kastas direkt efter användning
-
- * "Ej relevant" fylls i om vårdtagarkontakten/arbetsmomentet inte kräver handskar. Om alternativet "Ej relevant" är ifyllt räknas detta som korrekt i statistiken.

Korrekt användning av engångsförkläde*

- För att skydda arbetsdräkten vid omvårdnad/undersökning/behandling
- Vid arbete med smutsiga föremål samt vid risk för stänk av kroppsvätskor ex urin, avföring och blod
- * "Ej relevant" fylls i om vårdtagarkontakten/arbetsmomentet inte kräver handskar. Om alternativet "Ej relevant" är ifyllt räknas detta som korrekt i statistiken.

Korrekt arbetsdräkt

- Kortärmat
- Byts dagligen samt vid behov
- Kombination av privata kläder och arbetskläder är inte tillåtet
- Värmeplagg - engångs

Varken ringar, klockor, armband, bandage och stödskenor

- Ej tillåtet att bäras till arbetsdräkt

Korta naglar och fria från nagellack och konstgjort material

- Ej tillåtet i kombination med arbetsdräkt

Kort eller uppsatt hår

- Långt hår ska fästas upp
- Långt skägg ska fästas upp

Uppföljning av resultat?

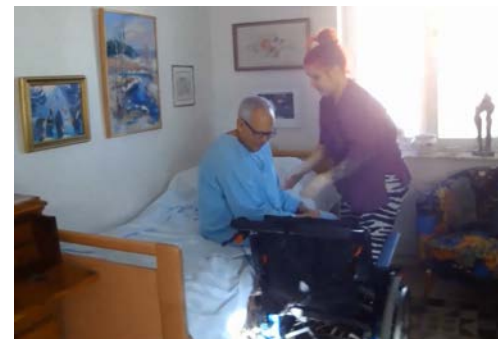
- Diskutera på APT
- Lyft fram och uppmärksamma positiva resultat – hur bibehåller vi det?
- Identifiera ev brister i följsamhet - hur åtgärder vi det?

Observation nr 1

Observation nr 1 - facit

Enhet: _____

Observerad person/vårdmoment	Yrkeskategori	Korrekt desinfektion av händer före	Korrekt desinfektion av händer efter	Korrekt användning av handskar vid risk för kontakt med kroppsvätskor ¹	Korrekt användning av engångsförkläde av plast/patientbunden skyddsrock ²	Korrekt arbetsdräkt	Varken ringar, klockor, armband, bandage och stödskenor	Korta naglar och fria från nagellack och konstgjort material ³	Kort eller uppsatt hår	Löpnummer ⁴ för att möjliggöra korrigerings i efterhand
1	Usk	Ja/Nej	Ja/Nej	Nej	Nej	Nej	Ja	Ja	Ja	
2		*	*							
3										
4										
5										
6										
7										
8										
9										
10										

* Om du inte ser att personen har spritat händerna - fråga!

¹ Om det patientnära arbetet vid observationen inte kräver handskar ifylles här "Ej relevant". Om alternativet "Ej relevant" är ifyllt räknas detta som korrekt.

² Om det patientnära arbetet vid observationen inte kräver plastförkläde/skyddsrock ifylles här "Ej relevant". Om alternativet "Ej relevant" är ifyllt räknas detta som korrekt.

³ Korta naglar menas att naglarna inte syns från handflatan. Fri från nagellack inkluderar ofärgat nagellack.

⁴ Löpnummer erhålles vid registrering i databasen och fylls i på pappersprotokollet, för att möjliggöra ev. korrigerings i efterhand. Obs! Endast genom detta nummer kan eventuella fel korrigeras i efterhand

Observation nr 2

Observation nr 2 - facit

Enhet: _____

Observerad person/ vårdmoment	Yrkeskategori	Korrekt desinfektion av händer före	Korrekt desinfektion av händer efter	Korrekt användning av handskar vid risk för kontakt med kroppsvätskor ¹	Korrekt användning av engångsförklä de av plast/patientb unden skyddsrock ²	Korrekt arbetsdräkt	Varken ringar, klockor, armband, bandage och stödskenor	Korta naglar och fria från nagellack och konstgjort material ³	Kort eller uppsatt hår	Löpnummer ⁴ för att möjliggöra korrigering i efterhand
1										
2	Läk	Ja/Nej*	Ja/Nej*	Ej relevant	Ej relevant	Nej	Ja	Ja	Ja	
3										
4										
5										
6										
7										
8										
9										
10										

* Om du inte ser at
personen har spritat
händerna - fråga!

¹ Om det patientnära arbetet vid observationen inte kräver handskar ifylles här "Ej relevant". Om alternativet "Ej relevant" är ifyllt räknas detta som korrekt.

² Om det patientnära arbetet vid observationen inte kräver plastförkläde/skyddsrock ifylles här "Ej relevant". Om alternativet "Ej relevant" är ifyllt räknas detta som korrekt.

³ Korta naglar menas att naglarna inte syns från handflatan. Fri från nagellack inkluderar ofärgat nagellack.

Observation nr 3

Observation nr 3 - facit

Enhet: _____

Observerad person/ vårdmoment	Yrkeskategori	Korrekt desinfektion av händer före	Korrekt desinfektion av händer efter	Korrekt användning av handskar vid risk för kontakt med kroppsvätskor ¹	Korrekt användning av engångsförklä de av plast/patientb unden skyddsrock ²	Korrekt arbetsdräkt	Varken ringar, klockor, armband, bandage och stödskenor	Korta naglar och fria från nagellack och konstgjort material ³	Kort eller uppsatt hår	Löpnummer ⁴ för att möjliggöra korrigering i efterhand
1										
2										
3	usk	Ja/Nej*	Ja/Nej*	Nej	Ej relevant	Ja	Nej	Ja	Ja	
4										
5										
6										
7										
8										
9										
10										

* Om du inte ser att
personen har spritat
händerna - fråga!

¹ Om det patientnära arbetet vid observationen inte kräver handskar ifylles här "Ej relevant". Om alternativet "Ej relevant" är ifyllt räknas detta som korrekt.

² Om det patientnära arbetet vid observationen inte kräver plastförkläde/skyddsrock ifylles här "Ej relevant". Om alternativet "Ej relevant" är ifyllt räknas detta som korrekt.

³ Korta naglar menas att naglarna inte syns från handflatan. Fri från nagellack inkluderar ofärgat nagellack.

Observation nr 4

Observation nr 4 - facit

Enhet: _____

Observerad person/ vårdmoment	Yrkeskategori	Korrekt desinfektion av händer före	Korrekt desinfektion av händer efter	Korrekt användning av handskar vid risk för kontakt med kroppsvätskor ¹	Korrekt användning av engångsförklä de av plast/patientb unden skyddsrock ²	Korrekt arbetsdräkt	Varken ringar, klockor, armband, bandage och stödskenor	Korta naglar och fria från nagellack och konstgjort material ³	Kort eller upsatt hår	Löpnummer ⁴ för att möjliggöra korrigering i efterhand
1										
2										
3										
4	Vårdbiträde		Ja/Nej*	Nej	Nej		Nej	Ja	Ja	
5										
6										
7										
8										
9										
10										

* Om du inte ser att
personen har spritat
händerna - fråga!

¹ Om det patientnära arbetet vid observationen inte kräver handskar ifylles här "Ej relevant". Om alternativet "Ej relevant" är ifyllt räknas detta som korrekt.

² Om det patientnära arbetet vid observationen inte kräver plastförkläde/skyddsrock ifylles här "Ej relevant". Om alternativet "Ej relevant" är ifyllt räknas detta som korrekt.

³ Korta naglar menas att naglarna inte syns från handflatan. Fri från nagellack inkluderar ofärgat nagellack.

Observation nr 5

Observation nr 5 - facit

Enhet: _____

Observerad person/ vårdmoment	Yrkeskategori	Korrekt desinfektion av händer före	Korrekt desinfektion av händer efter	Korrekt användning av handskar vid risk för kontakt med kroppsvätskor ¹	Korrekt användning av engångsförklä de av plast/patientb unden skyddsrock ²	Korrekt arbetsdräkt	Varken ringar, klockor, armband, bandage och stödskenor	Korta naglar och fria från nagellack och konstgjort material ³	Kort eller uppsatt hår	Löpnummer ⁴ för att möjliggöra korrigering i efterhand
1										
2										
3										
4										
5	Usk	Ja/Nej*	Ja/Nej*	Nej	Nej	Nej	Nej	Ja	Ja	
6										
7										
8										
9										
10										

* Om du inte ser att
personen har spritat
händerna - fråga!

¹ Om det patientnära arbetet vid observationen inte kräver handskar ifylles här "Ej relevant". Om alternativet "Ej relevant" är ifyllt räknas detta som korrekt.

² Om det patientnära arbetet vid observationen inte kräver plastförkläde/skyddsrock ifylles här "Ej relevant". Om alternativet "Ej relevant" är ifyllt räknas detta som korrekt.

³ Korta naglar menas att naglarna inte syns från handflatan. Fri från nagellack inkluderar ofärgat nagellack.

Observation nr 6

Observation nr 6 - facit

Enhet: _____

Observerad person/ vårdmoment	Yrkeskategori	Korrekt desinfektion av händer före	Korrekt desinfektion av händer efter	Korrekt användning av handskar vid risk för kontakt med kroppsvätskor ¹	Korrekt användning av engångsförklä de av plast/patientb unden skyddsrock ²	Korrekt arbetsdräkt	Varken ringar, klockor, armband, bandage och stödskenor	Korta naglar och fria från nagellack och konstgjort material ³	Kort eller uppsatt hår	Löpnummer ⁴ för att möjliggöra korrigering i efterhand
1										
2										
3										
4										
5										
6	Usk	Ja/Nej*	Ja/Nej*	Ej relevant	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	
7										
8										
9										
10										

* Om du inte ser att
personen har spritat
händerna - fråga!

¹ Om det patientnära arbetet vid observationen inte kräver handskar ifylles här "Ej relevant". Om alternativet "Ej relevant" är ifyllt räknas detta som korrekt.

² Om det patientnära arbetet vid observationen inte kräver plastförkläde/skyddsrock ifylles här "Ej relevant". Om alternativet "Ej relevant" är ifyllt räknas detta som korrekt.

³ Korta naglar menas att naglarna inte syns från handflatan. Fri från nagellack inkluderar ofärgat nagellack.

Observation nr 7

Observation nr 7 - facit

Enhet: _____

Observerad person/vårdmoment	Yrkeskategori	Korrekt desinfektion av händer före	Korrekt desinfektion av händer efter	Korrekt användning av handskar vid risk för kontakt med kroppsvätskor ¹	Korrekt användning av engångsförkläde av plast/patientbunden skyddsrock ²	Korrekt arbetsdräkt	Varken ringar, klockor, armband, bandage och stödskenor	Korta naglar och fria från nagellack och konstgjort material ³	Kort eller uppsatt hår	Löpnummer ⁴ för att möjliggöra korrigering i efterhand
1										
2										
3										
4										
5										
6										
7	ssk	Ja/Nej*	Ja/Nej*	Nej	Nej	Ja	Nej	Ja	Nej	
8										
9										
10										

* Om du inte ser att personen har spritat händerna - fråga!

¹ Om det patientnära arbetet vid observationen inte kräver handskar ifylles här "Ej relevant". Om alternativet "Ej relevant" är ifyllt räknas detta som korrekt.

² Om det patientnära arbetet vid observationen inte kräver plastförkläde/skyddsrock ifylles här "Ej relevant". Om alternativet "Ej relevant" är ifyllt räknas detta som korrekt.

³ Korta naglar menas att naglarna inte syns från handflatan. Fri från nagellack inkluderar ofärgat nagellack.

Tips från coachen

Var extra observant på:

- Handdesinfektion före/efter
- Handskanvändning

Lösning på två vanliga problem

Om vi är flera som mäter följsamheten, hur många observationer ska vi då göra?

Ni ska göra 10 observationer tillsammans på enheten, så kom överens om hur ni lägger upp arbetet

Jag får inte ihop 10 observationer!

Samma medarbetare kan observeras vid olika tillfällen - Självskattning kan göras men endast i undantagsfall

Om du ser en brist hos din arbetskamrat – hur gör du?

Tänk på att vi är inte där för att sätta dit någon utan förbättra säkerheten för oss och vårdtagarna. Beröm vid bra följsamhet!

- Försök att prata med arbetskamraten så snabbt som möjligt men inte framför vårdtagaren eller andra arbetskamrater.
- Återkoppla på ett bra sätt, ex. –Du skötte användandet av handskar och förkläde utmärkt i vårdmomentet, men glömde att sprita händerna innan, så tänk på det till nästa gång.
- Om arbetskamraten blir upprörd kan man vara tvungen att prata med närmaste chef då BHK-reglerna är obligatoriska inom all vård och omsorg och varje medarbetare ska följa dessa.

**TACK
och
lycka till!**